

Література

1. Олешко Т.І., Янківський М.Р. Сучасний стан розвитку пасажирських авіаційних перевезень в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Вип. 19. Ч. 3. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/19_3_2018ua/35.pdf

2. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 трав. 2018 р. № 430-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-p?lang=en>

УДК 629.78-055. 2 (043.2)

Колодій Є.С., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

ЖІНКИ – ПІДКОРЮВАЧКИ КОСМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Першою жінкою в космосі була радянська космонавтка Валентина Терешкова, яка розпочала місію на космічному кораблі «Восток-6» 16 червня 1963 року. На час польотів її позивний був «Чайка». У прагненні закріпити своє лідерство у космічних перегонах із США у партійного керівництва СРСР виникла ідея відправили у космос жінок, щоб продемонструвати їх рівні кар'єрні можливості. 19 червня після 48 обертів навколо Землі, виконаних за 70 годин 40 хвилин і 48 секунд польоту, більше, ніж на той момент провели у космосі всі американські астронавти, «Восток-6» увійшов у атмосферу Землі.

Космонавтка політ перенесла важко, майже весь час просиділа нерухомо, здебільшого спала, рідко виходила на радіозв'язок з командним центром й не зуміла в ручному режимі зорієнтувати корабель на посадку. Посередні результати польоту перекреслили наміри продовжувати космічну програму за участю жінок на 20 років.

Активніше жінок почали включати до програм космічних польотів лише з 1980-х років. Другою жінкою, яка полетіла в космос у 1982 році на космічному кораблі «Союз Т-7», була також радянська космонавтка Світлана Савицька. У космосі провела 7 діб 21 годину 52 хвилини 24 секунди. Свій другий політ здійснила у липні 1984 року на кораблі «Союз Т-12». У відкритому космосі провела 3 години 35 хвилин. Її іменем названа планета-астероїд № 4118.

Сполучені Штати не мали жінок-астронавтів до 1983 року, коли астронавтка Саллі Райд розпочала роботу у складі сьомої місії

космічного човна STS-7. Відтоді понад 40 американських жінок здійснили польоти в космос. Саллі Райд стала третьою жінкою у світі, яка побувала в космосі. Джудіт Рєзнік була другою американською жінкою в космосі і четвертою жінкою в космічному просторі в якості фахівця місії на Дискавері з серпня по вересень 1984 року. Її дід був родом із Києва, а батьки – вихідці з України. За час експедиції облетіла Землю 96 разів. Вдруге мала здійснити політ у 1986 році, однак, під час старту космічного корабля «Челленджер» сталася катастрофа: Джудіт загинула разом з усіма членами команди. Перша жінка, яка стала пілотесою і командиркою Спейс Шаттлу, була Айлін Коллінз, яка здійснила 4 польоти у 1995, 1997, 1999 та 2005 рр. Під час польоту 2005 р. Коллінз стала першою астронавкою, що здійснила маневр «перевертання» шаттлу на 360 градусів. Астронавтка НАСА Кетлін Рубінс стала 60-ою жінкою, що злітала у космос у 2016 р. Вона була першою людиною, яка вивчала секвентування ДНК у космосі.

Гайдемарі Стефанишин-Пайпер – американська астронавтка українського походження. Її батько був уродженцем Львівської області. У 1996 р. її прийняли до корпусу американських астронавтів NASA-16. А вже 2002 року її обрали як спеціалістку місії STS-115. Свій перший політ вона здійснила у вересні 2006 р. У 2008 р. Гайдемарі взяла участь у місії STS-126. Роберта Лінн Бондар, українка за походженням, перша лікарка-невропатолог, яка побувала в космосі. Роберта народилася в Канаді в родині етнічних українців з Івано-Франківщини. До загону астронавтів її зарахували ще у 1984 р. Свій політ у космос здійснила у січні 1992 р. В Україні її іменем названо кілька шкіл та науково-технічний гурток.

Перша жінка-астронавтка Італійського космічного агентства Саманта Крістофоретті стала рекордсменкою з тривалості безперервного перебування жінки в космічному польоті і тривалості польоту серед всіх астронавтів Європейського Космічного Агенства. Вперше полетіла у космос у 2014 році в якості бортінженера основного екіпажу корабля Союз ТМА-15М. Першою астронавкою, що знімалася у кіно про космос, і першою афроамериканкою, яка здійснила політ у космос, стала Мей Джемісон. У 1988 р. стала кваліфікованою спеціалісткою польотів і тестувала програмне забезпечення в лабораторії інтеграції електронного устаткування шаттлів. Свій єдиний політ у космос здійснила у вересні 1992 р. У 2012 р. Китай відправив свою першу жінку в космос. Нею стала Лю Ян, яка була заміжня, але не мала дітей.

Жінки-астронавти під час космічного польоту піддаються таким загальним фізичним навантаженням, як і чоловіки. На даний час

жінки можуть перебувати у космосі лише половину часу в порівнянні з чоловіками, що обмежує їхні можливості для кар'єри.

Наразі дві жінки-астронавтки, які зараз знаходяться на Міжнародній космічній станції, Крістіна Кох та Джессіка Мейр планують разом здійснити прогулянку у відкритому космосі 21 жовтня 2019 року. Це буде четверта з десяти подібних космічних прогулянок, які мають відбутися впродовж найближчого часу. Це буде перший, виключно жіночий, вихід у відкритий космос.

Варто зазначити, що, хоча космонавти та космонавтки виконали загалом понад 200 космічних виходів для будівництва та обслуговування Міжнародної космічної станції, лише 15 жінок змогли «прогулятися» космічним простором.

Література

1. Цей день в історії. Перша жінка-космонавт: веб-сайт. URL: <https://www.jnsm.com.ua/h/0616M/> (дата звернення: 18.10.2019).

2. 10 найвідоміших жінок в космосі: веб-сайт. URL: <https://lviv.com/urban/10-naividomishykh-zhinok-v-kosmosi/> (дата звернення: 18.10.2019).

3. Жінки у космосі: веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Жінки_у_космосі (дата звернення: 18.10.2019).

4. NASA готує першу цілком жіночу космічну прогулянку: веб-сайт. URL: <http://space.com.ua/2019/10/07/nasa-gotuye-pershu-tsilkom-zhinochu-kosmichnu-progulyanku/> (дата звернення: 18.10.2019).

5. 50 років людей в космосі: Європейські жінки в космосі: веб-сайт. URL: http://www.esa.int/About_Us/ESA_history (дата звернення: 18.10.2019).

УДК 347.77:629.78(043.2)

Кохтюк В.А., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Пильгун Н. В., к.ю.н., доцент

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ХОДІ КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Із розвитком дослідження космосу постала проблема захисту прав інтелектуальної власності, яка виникла у ході космічної діяльності. Законодавства країн не готові до надання допомоги у разі посягання на інтелектуальну власність у ході інтелектуальної діяльності. Проте провідні космічні держави та організації намагаються знайти шлях до вирішення проблеми.